

Prístup k vysokoškolskému vzdelaniu pre osoby so sluchovým postihnutím

**PaedDr. Elena Mendelová, CSc.
Mgr. Renáta Holenová
PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský**

Univerzita Komenského v Bratislave
Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami UK

Legislatívny rámec

- Zákon o vysokých školách (131/2002)
- Vyhláška o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami (458/2012)
- Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím na roky 2014 - 2020
- Antidiskriminačný zákon (265/2004)
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Zákon o vysokých školách

§100 ods. 1

- Vysoká škola vytvára **VŠEOBECNE PRÍSTUPNÉ** akademické prostredie aj vytváraním zodpovedajúcich podmienok štúdia pre študentov so špecifickými potrebami **BEZ ZNIŽOVANIA** požiadaviek na ich študijný výkon.

Zákon o vysokých školách študentom so špecifickými potrebami zaručuje :

- Využívanie špecifických vzdelávacích prostriedkov
- Individuálne vzdelávacie prístupy, najmä individuálna výučba vybraných predmetov pre študentov so zmyslovým postihnutím
- Osobitné podmienky na vykonávanie študijných povinností (primerané úpravy)
- Individuálny prístup vysokoškolských učiteľov
- Odpustenie školného v odôvodniteľných prípadoch
- Sociálne štipendium aj pri predĺžení štúdia

Inštitucionálna legislatíva

- Vnútorne predpisy/smernice na vysokých školách (VŠ)
- Riešia práva a zodpovednosť
 - vysokej školy, fakulty
 - uchádzačov a študentov so špecifickými potrebami (ŠP)
 - učiteľov
 - koordinátorov pre študentov so ŠP
 - centier podpory

Univerzita Komenského v Bratislave

Vnútorňý predpis č. 23/2014

**Smernica rektora UK k zabezpečeniu
všeobecne prístupného akademického
prostredia pre študentov so špecifickými
potrebami**

<http://cezap.sk/>

Študent so špecifickými potrebami

- So zdravotným postihnutím (postihnutie zrakové, sluchové, telesné, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom, s viacnásobným postihnutím),
- S chronickým ochorením, psychickým ochorením a zdravotným oslabením
- S poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia, ...)

Koordinátor pre študentov so špecifickými potrebami

- Kontaktná osoba pre uchádzačov a študentov so ŠP, ako i pracovníkov VŠ
- Na každej VŠ/ fakulte
- Kontakt na webovej stránke VŠ a na portalvs.sk

Hlavné úlohy koordinátora:

- Informácie a poradenstvo (uchádzači a študenti so ŠP, pracovníci VŠ, verejnosť)
- Identifikácia študentov so ŠP a ich potrieb
- Spolupráca s pracoviskami VŠ a učiteľmi v otázkach zdravotného postihnutia
- Pomoc pri zabezpečovaní primeraných úprav a podporných služieb

Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami

- Poradensko-informačné služby
- Vzdelávacie aktivity
- Technická podpora pre študentov a učiteľov
- Technické poradenstvo - tréning IT/AT
- Sprístupňovanie študijných textov
- Zabezpečovanie podporných služieb
- Akademická podpora študentov so ŠP

Ako na vysokú školu so sluchovým postihnutím?

Ako na vysokú školu so zdravotným postihnutím

<http://cezap.sk/publikacie>

Správne sa rozhodnúť

- Dôvody štúdia
- Aké zameranie ma zaujíma?
- Aké sú moje predpoklady pre štúdium?
- Aké sú moje limity?
- Som ochotný na sebe tvrdo pracovať?
- Otázka priorít
 - **Chodiť do školy alebo študovať?**

Postup pri podávaní žiadosti ... 1

- Dôležitosť časového hľadiska
- Získanie podstatných informácií
- Osobná návšteva vysokej školy – podmienky štúdia
- Konzultácie s kompetentnými zástupcami VŠ
 - koordinátor / centrum podpory
 - garant študijného programu
 - zástupca aktuálnej katedry
 - pracovník študijného oddelenia
- Identifikovanie rizík pri štúdiu vybraného študijného programu
- Zodpovedné rozhodnutie (kam podám prihlášku)

Postup pri podávaní žiadosti ... 2

- Podanie prihlášky na štúdium
- Priložiť informáciu o zdravotnom postihnutí (potvrdenie od odborného lekára nie staršie ako 3 mesiace)
- Žiadosť o primerané úpravy pri prijímacích skúškach (špecifikovať)
- Povinnosť **informovať VŠ o svojom ZP** aj vtedy, keď spĺňam podmienky na prijatie bez prijímacích skúšok
- Prijímacia skúška – VŠ informuje uchádzača o úpravách

Požiadavky VŠ na študenta – minimálne kompetencie ... 1

- Náročnosť štúdia na VŠ, rozdiel medzi SŠ a VŠ systémom štúdia
- Vysoká škola **nie je nároková**, je privilegiom pre tých, ktorí **spĺňajú podmienky**
- Študent má právo na štúdium, VŠ nemá povinnosť ho vždy prijať
- Akreditované študijné programy predpokladajú u uchádzačov a študentov primeranú úroveň vedomostí, kompetencií a zručností

Požiadavky VŠ na študenta – minimálne kompetencie ... 2

Dôležitosť prípravy (vedomosti, kompetencie, zručnosti)

Osobná pripravenosť (informovanosť,
samostatnosť, sociálne zručnosti,
sebaprezentácia)

Akademická pripravenosť (čítanie
s porozumením, efektívne techniky učenia
a práce s textom, produkovanie písomných prác,
študijná disciplína, časový manažment,
využívanie konzultácií,...)

Technická pripravenosť - orientácia v IT/AT,
technické zručnosti, akceptovateľná forma
písomnej komunikácie

Som prijatá/ý – čo ďalej?

- Hneď po zápise kontaktovať koordinátora alebo centrum podpory
- Podat' žiadosť o zaradenie do evidencie študentov so ŠP na fakulte (doklady)
- Podat' žiadosť o primerané úpravy pri štúdiu a skúškach
- Zoznámiť sa s podmienkami využívania podporných služieb

Primerané úpravy - definícia

Sú také **zmeny** pri absolvovaní štúdia, vo **formách** vyučovania a hodnotenia výsledkov, ktoré umožňujú študentovi so špecifickými potrebami plniť si študijné povinnosti a uplatňovať študentské práva na porovnateľnej úrovni, ako to univerzita umožňuje bežným študentom, **bez znižovania požiadaviek** na ich študijný výkon a **bez zmeny charakteru študijného programu**.

Primerané úpravy

- **Kompenzujú dôsledky** zdravotného postihnutia a bariér akademického prostredia
- Zohľadňujú **potreby konkrétneho študenta**, charakter študijného programu, aktuálne podmienky a požiadavky na štúdium, dostupnosť a efektívnosť využitia kompenzačných pomôcok a asistenčných technológií
 - = potreba a rozsah sa posudzuje na individuálnom základe
- Týkajú **sa formy a časového harmonogramu** štúdia, **nie obsahu** štúdia

Primerané úpravy pri štúdiu a skúškach - príklady

- Predĺženie času pri plnení študijných povinností/ individuálny harmonogram
- Individuálny prístup učiteľov
- Možnosť využívať podporné služby (tlmočenie, poznámky)
- Predĺženie času pri písomných skúškach
- Použitie PC, výkladových slovníkov pri skúškach
- Kombinácia písomnej a ústnej skúšky

Technická a akademická podpora

- Orientácia v novom prostredí
- Asistencia pri práci s akademickým informačným systémom, pri tvorbe rozvrhu
- Zabezpečenie študijnej literatúry
- Orientácia v informačných zdrojoch a katalógoch
- Individuálne vyučovanie vybraných predmetov
- Tréning na používanie IT/AT
- Prednostné ubytovanie v ŠD

**Podporné služby pre študentov
so sluchovým postihnutím
na Univerzite Komenského v Bratislave**

Tlmočnícka služba

- 1. Tlmočenie z/do hovoreného jazyka z/do slovenského posunkového jazyka (posunkovanej slovenčiny)
- 2. Artikulačné tlmočenie
 - Bezplatná služba – prednášky, semináre, exkurzie, ústne skúšky....
 - Službu si objednáva študent
 - Koordinácia v Centre podpory (CPŠ) (holenova@cezap.sk)
 - informovanie študentov, tlmočníkov, vyučujúcich
 - Objednávanie v dostatočnom časovom predstihu
 - Tlmočníci sa riadia etickým kódexom tlmočníka

Simultánnny prepis (od AR 2015/2016)

- Doslovný zápis hovorenej reči do písomnej podoby v reálnom čase
- Alternatíva k tlmočnickej službe
- Koordinácia – CPŠ (holenova@cezap.sk)
 - po technickej aj personálnej stránke
- Kvalifikačné predpoklady prepisovateľov - dobré počítačové zručnosti pri editovaní textu, rýchlosť písania cca 300 úderov za minútu
- Technické zabezpečenie – tablet, notebook, wifi router, program Polygraf
- Prepisovatelia sú školení v CPŠ
- Študent prepis nedostáva

Zápis poznámok (od AR 2015/2016)

- Zabezpečenie písomnej formy študijných poznámok, zapisuje sa vecný obsah, ktorý prezentuje vyučujúci prípadne študenti a je určený k štúdiu
- Zápis sa uskutočňuje v reálnom čase s určitou modifikáciou
- Zapisovateľ zápis koriguje do konečnej podoby, ktorú následne odovzdáva študentovi so ZP aj CPŠ (do 24 hodín)
- Koordinácia – CPŠ (holenova@cezap.sk)

Zápis poznámok ...2

Poznámky sa zabezpečujú nasledovným skupinám študentov:

- a) študentom s telesným postihnutím horných končatín
- b) študentom so sluchovým postihnutím
- c) študentom so zrakovým postihnutím (pri vybraných predmetoch)
- d) študentom s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

Poznámky sú zapisované na počítači (výnimka poznámky z FaF, PriF, FMFI)
Zapisovatelia sú zaškolení v CPŠ

Online poradenstvo pre nepočujúcich študentov a tlmočníkov v SPJ ... 1

Poradenstvo pre študentov

- a) Informácie nepočujúcim uchádzačom a študentom o možnostiach a podmienkach štúdia na VŠ všeobecne, na Univerzite Komenského v Bratislave zvlášť
- b) Poradenstvo pre nepočujúcich uchádzačov pri výbere študijného odboru na VŠ
- c) Informácie o primeraných úpravách a podporných službách pre nepočujúcich uchádzačov a študentov na VŠ

Online poradenstvo pre nepočujúcich študentov a tlmočníkov v SPJ ... 2

Poradenstvo pre tlmočníkov

Poskytnutie posunkových ekvivalentov na odborné termíny pre tlmočníkov posunkového jazyka

Konzultačné hodiny:

pondelok, streda: 10.15 - 11.15 a 13.00 - 15.00 hod.

Kontakt:

Skype: roman.vojtechovsky

Hangouts: vojtechovsky.roman@gmail.com

Individuálne vyučovanie vybraných predmetov

- Počas celého semestra
- Zameranie predmetov: cudzie jazyky, matematické predmety, informatika
- Koordinácia: CPŠ

Zapožičiavanie kompenzačných pomôcok a asistenčných technológií

- FM System Bellman Audio
- Indukčná slučka
- Mobilný skener
- Tablet pri poskytovaní služby simultánneho prepisu

Poradenstvo

Sústredenie stredoškolákov so ZP (príprava na štúdium na vysokej škole)

- Pre študentov s ťažkým zmyslovým, telesným a kombinovaným postihnutím
- Predpokladá sa seriózny záujem o štúdium na VŠ
- Predmaturitný ročník
- Pobytová akcia (3 – 5 dní)

Program

- Práva a povinnosti VŠ a študenta
- Špecifiká a podmienky štúdia na vysokej škole
- Príprava na štúdium
- Technická podpora
- Návšteva prednášok, katedier, konzultácie s učiteľmi
- Stretnutie so študentmi so ZP, návšteva internátov

Sústredenie stredoškolákov

Bližšie informácie

<http://cezap.sk/>

Publikácia

Kam smerujeme a ako sa nám darí

17 mladých ľudí so zdravotným postihnutím
píše o význame vzdelania)

<http://cezap.sk/publikacie>

Ďakujeme za pozornosť

PaedDr. Elena Mendelová, CSc.

elena.mendelova@rec.uniba.sk, tel.: 02/60295166

Mgr. Renáta Holenová

[holenová@cezap.sk](mailto:holenova@cezap.sk), tel.: 02/60295573

PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský

roman.vojtechovsky@rec.uniba.sk